

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

СЕРІЯ

«ЕКОНОМІЧНА

ТЕОРІЯ

ТА ЕКОНОМІЧНА

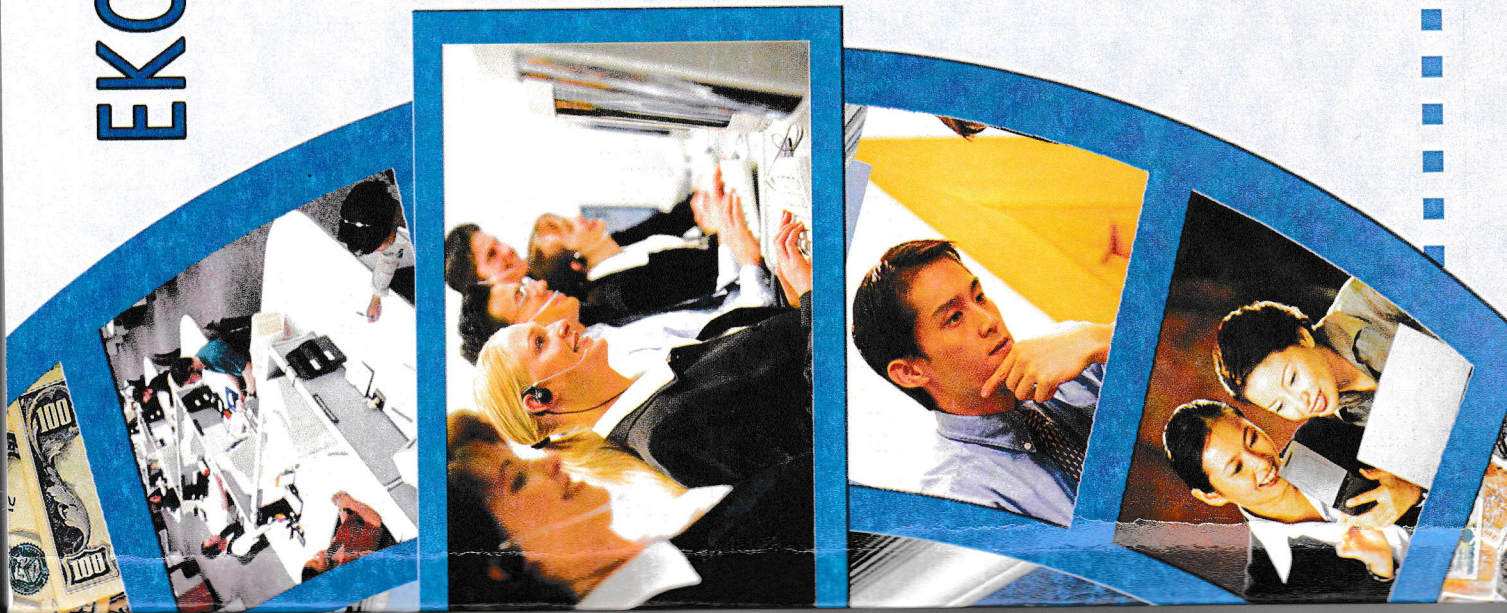
ІСТОРІЯ»

Збірник

наукових

праць

Випуск 15 (60)

У дослідженні показано, що у розвинених країнах інноваційна складова економіки зростає з кожним роком, а від її частки у структурі ВВП залежить конкурентоспроможність країни на світовій арені.

Запорукою успіху венчурного бізнесу є різноплановість джерел фінансування. В Україні фактично інвестиції здійснюються переважно приватними інвесторами або компаніями, тому автором надані рекомендації щодо активізації альтернативних джерел фінансування.

Запропоновано удосконалений механізм венчурного фінансування інноваційних підприємств, який з точки зору автора, був би найбільш ефективним для України.

1. Антонюк Л.Л., Поручник А.М., Савчук В.С. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія. – К.: КНЕУ, 2013. – 394 с.
2. Головінов О. М. Венчурне фінансування як умова активізації інноваційної діяльності / О. М. Головінов // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. - 2013. - №3. - С.224-234.
3. Інноваційна Україна 2020: національна доповідь /за заг. ред. В.М.Гейця та ін.; НАН України. –К., 2017. – 336 с.
4. Крутка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України / Крутка М.І. // Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка – 2011. – 608 с.

УДК 351

Філатова Л. С., викладач кафедри менеджменту, маркетингу та економіки

Панкова В. Д., студент ВНТУ

Вінницький національний технічний університет

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ

Державне регулювання ринку є дуже важливим для сучасної економіки. У статті описано причини виникнення, методи та завдання державного регулювання. Розглянуто історичні засади виникнення державного регулювання.

Ключові слова: державне регулювання, ринок, ринкова економіка, ринковий механізм.

Filatova L., Pankova V.

STATE REGULATION OF THE MARKET

The article is devoted to problems of state regulation of the market. It describes the causes of the occurrence, methods and tasks of state regulation. The historical principles of the emergence of state regulation are considered. State regulation of the market is a very important aspect in the economy on present day. In modern market economy there are many problems – creation of monopolies, unemployment, inflation etc. – cannot be solved without government interference. To solve all these problems it is necessary to create effective state regulation.

The article deals with the market and the conditions for its effective functioning and the problem of imperfect market mechanism. The effects of effective and inefficient market functioning are also considered.

The article explores the goals and methods of state regulation of the economy, their positive and negative aspects.

As a result, conclusions were drawn about the importance of state regulation of the economy and proposed ways to solve some market problems through regulatory mechanisms.

Keywords: state regulation, market, market economy, market mechanism.

Филатова Л. С., Панкова В. Д.

ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РЫНКА

Государственное регулирование рынка является очень важным для современной экономики. В статье описано причины возникновения, методы и задачи государственного регулирования. Рассмотрены исторические основы возникновения государственного регулирования.

Ключевые слова: государственное регулирование, рынок, рыночная экономика, рыночный механизм.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Державне регулювання ринку є дуже важливим аспектом в економіці на сьогоднішній день. У всі часи були доволі суперечливі погляди на те, чи повинна держава втручатись в функціонування ринкового механізму. У сучасній ринковій економіці виникає багато проблем, які неможливо вирішити без державного втручання, такі як створення монополій, безробіття, інфляція тощо. Для вирішення всіх цих проблем необхідно створити ефективне державне регулювання, яке не завадило б роботі і розвитку ринку, але

забезпечило б всі необхідні умови для щасливого існування суспільства.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Основні теоретичні праці з регулювання ринків досліджували такі відомі економісти, як А. Сміт, К. Маркс, Дж. Кейнс, В. Девонс. Серед вітчизняних науковців дана тема не є дуже поширеною, тому питання регулювання ринку в контексті сталого розвитку досліджено недостатньо та потребує наукових розвідок у цьому напрямі.

На сьогоднішній день в Україні не досконало розвинене антимонопольне законодавство, податкова система не забезпечує нормального розвитку соціальної сфери, зростає безробіття, інфляція зростає шаленими темпами. Державі необхідно регулювати економіку, щоб досягти високого рівня життя в країні.

Мета статті полягає в дослідженні та обґрунтуванні необхідності ринкового регулювання в сучасній економіці.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Саморегулювання ринку існувало до появи монополій у другій половині XIX ст. Згодом з'явилася необхідність у втручанні держави у економіку, адже почались економічні кризи, безробіття зростало. Необхідно було забезпечити розвиток конкуренції та пом'якшити соціальні наслідки стихії ринку. Було визнано, що додаткові регулятори ринку необхідні і функція регулювання має бути закріплена за державою.

Найбільш глибоке обґрунтування необхідності державного впливу на економіку було зроблене англійським економістом Д. Кейнсом у роботі "Загальна теорія зайнятості, процента і грошей" (1936 рік), де він чітко окреслив коло специфічних макроекономічних проблем, запропонував засадні принципи методології та методики їхнього аналізу, сформулював завдання економічної політики держави [5].

Спочатку ринок вважався місцем обміну товарів, так званим базаром, ринковою площею. В такому вигляді ринок з'явився ще в ті часи, коли обмін між общинами став порівняно

регулярним, набув форми обміну товарами, що здійснювався у визначеному місці і у визначений час. Але це спрощене поняття ринку, яке сьогодні практично зводиться до поняття "торгівлі". Однак, не слід змішувати поняття "торгівля" і "ринок". Торгівля – це процес обміну товарами, послугами і грошима. У широкому значенні торгівля являється видом підприємницької діяльності, що пов'язаний з купівлею та продажем товарів.

Поняття "ринок" складніше і пов'язане, в першу чергу, з економічними відносинами виробників і споживачів стосовно обміну суспільного продукту. Таке розуміння поняття "ринок" склалося в процесі розвитку товарного виробництва. З подальшим поглибленням суспільного поділу праці і розвитку товарного обміну ринок стає дедалі складнішим. З точки зору суб'єктів ринкових відносин, ринок – це сукупність продавців і покупців. Англійський теоретик В. Девонс висунув "тісноту" відносин між продавцями і покупцями як основну критерію ринку, а сам ринок, на його думку, являє собою групу людей, що вступають у ділові відносини і укладають угоди з приводу будь-якого товару. Але це не повне визначення ринку, тому що воно обмежується тільки відносинами обміну і не охоплює відносини виробництва, тоді як саме ринок поєднує перші з другими [1].

Сучасний ринок характеризується розгалуженою і багаторівневою структурою. Вона являє собою сукупність окремих елементів ринку, які взаємодіють між собою. Структура ринку визначається суб'єктами та об'єктами ринкових відносин. Основними суб'єктами ринкових відносин є всі учасники ринку – фізичні і юридичні особи. Об'єктами ринкових відносин є сукупність товарів і послуг, що постачають ринок [2].

Класифікацію видів ринків наведено на рис.1.

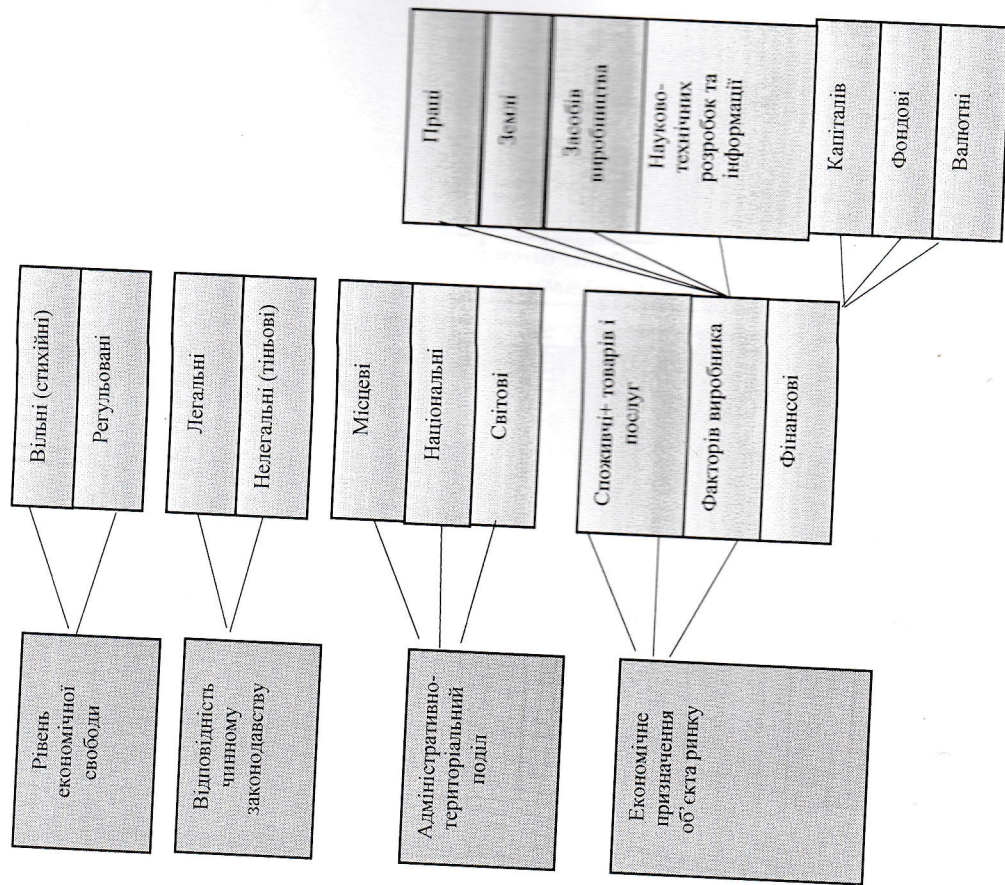

Рис. 1. Класифікація видів ринків

Для того, щоб ринковий механізм функціонував ефективно, необхідні певні умови [3, 4] (рис. 2).

Ринковий механізм - це механізм взаємозв'язку і взаємодії основних елементів ринку: попиту, пропозиції, ціни, конкуренції та основних економічних законів ринку.
Функції ринкового механізму зображено на рис. 3.

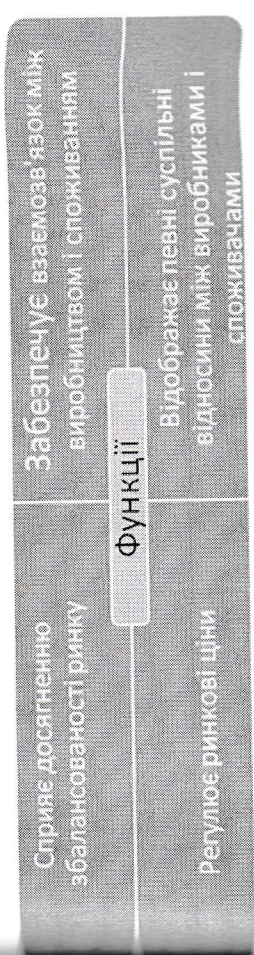

Рис. 3. Функції ринкового механізму

Ринковий механізм не здатний протистояти таким негативним явищам макроекономічного рівня, як затяжний спад виробництва, довгостроковості інфляції, надмірний рівень безробіття.

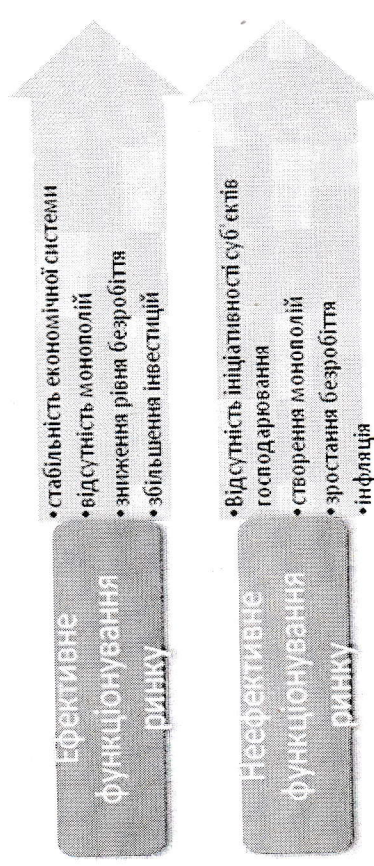

Рис. 4. Наслідки ефективного і неефективного функціонування ринку

Ринкова система може регулювати лише ті суспільні потреби, які виявляються через платоспроможний попит. Тому

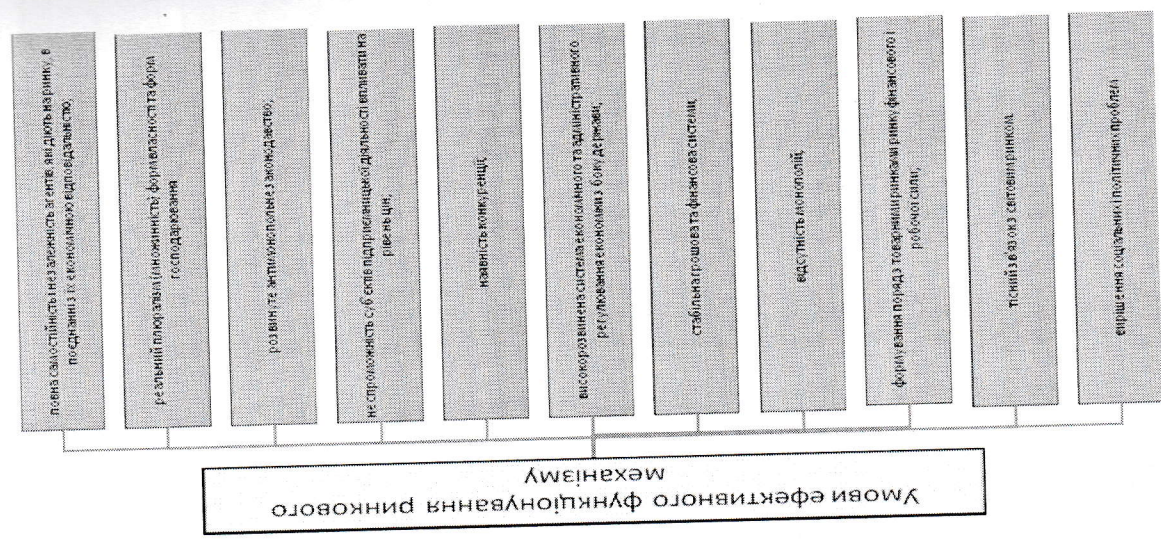

Рис. 2. Умови ефективного функціонування ринкового механізму

ринок не має механізму, який здатний забезпечувати задоволення загальнодержавних потреб, пов'язаних з утриманням апарату державного управління, армії, поліції, науки, культури, освіти та ін. [5, 6].

На сучасному етапі розвитку товарного виробництва держава об'єктивно змушена виконувати роль суб'єкта регулювання економіки. В цій якості вона мусить виконувати багато економічних функцій. До головних з них можна віднести наступні (рис. 5):

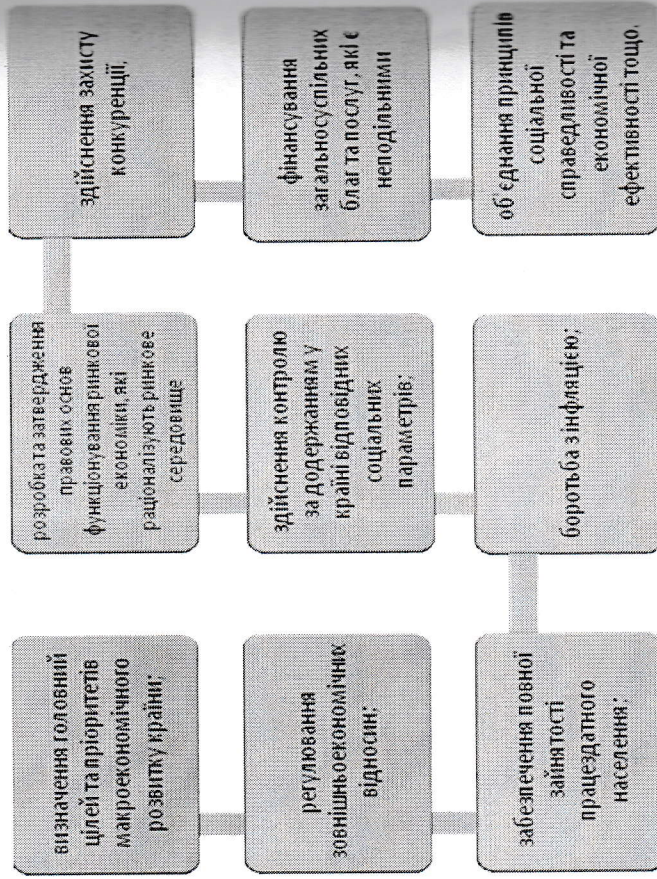

Рис. 5. Функції держави в регулюванні економіки [6, 7] [7, 9]

Цілі державного регулювання ринку наступні: стабілізація ринкових відносин, встановлення їх рівноваги або зсув, спрямований на їх рівновагу або відхилення.

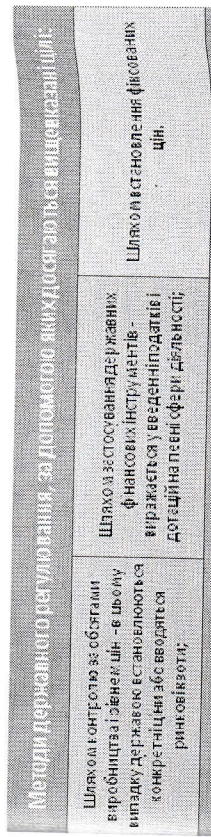

Рис. 6. Методи державного регулювання

Державне регулювання ринку – це сукупність методів, способів, засобів впливу держави на економіку для забезпечення нормальних умов роботи ринкового механізму та підтримки тих сфер економіки, де ринкові механізми недосконалі.

Державне регулювання ринку являється активним втручання державних органів в структуру функціонування ринку, впливаючи на розвиток виробництва в суспільно потрібному напрямку, а також для вирішення виникаючих соціальних проблем. Необхідність у цьому виникає при недосконалості окремих ринків.

Таким чином, методи дозволяють регулювати ціни на ринках державою [6, 7].

Висновки. На думку багатьох науковців, що досліджували дану проблему, державне регулювання ринку є необхідним для нормального функціонування ринків та економіки в цілому. Ринок сам не спроможний забезпечувати соціальні потреби суспільства, держава повинна робити це за допомогою механізмів регулювання.

Основними об'єктивними завданнями держави це є необхідність створення ефективної податкової політики, щоб забезпечити розвиток соціальної сфери. Іншим завданням є необхідність забезпечення дотримання антимонопольного законодавства для того, щоб малий і середній бізнес могли розвиватися і приносити користь суспільству. Наступним завданням – держава повинна фіксувати ціни на окремі товари, які вважаються соціальними, адже якщо виробники будуть ставити власні ціни, частина населення не зможе дозволити собі придбати їх. І не менш важливим завданням є забезпечення розвитку ринку праці, щоб знизити рівень безробіття і тим самим покращити загальну економічну ситуацію в країні. Отже, державне

5. Мельник А. Ф. Державне регулювання економіки [Електронний ресурс] / А. Ф. Мельник. – 1994. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.refinc.org.ua/pageid-995-1.html>.
6. Государственное регулирование рынка, его структура, основные методы государственного регулирования рынка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://edusupport.ru/aspirantu/istoria-i-filosofia-ekonomiki/gosudarstvennoe-regulirovanie-rynka-ego-struktura-osnovnye-metody-gosudarstvennogo-regulirovaniya-rynka/>.
7. Стельмашук А. М. Державне регулювання економіки [Електронний ресурс] / А. М. Стельмашук // ТАНГ. – 2000. – Режим доступу до ресурсу: <http://buklib.net/books/33723/>
8. Гальперин В. В. 50 лекцій по мікроекономіці [Електронний ресурс] / В. В. Гальперин, В. М. Гальперин // Экономическая школа. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: <http://50.economicus.ru/index.php>.
9. Гайдаш О. С. Державне регулювання ринку праці як фактор сталого розвитку української економіки / О. С. Гайдаш // Міжнародний науково-виробничий журнал. – 2013. – №2. – С. 60–65.

УДК 331.522.4

Шубала І.В., к.е.н., доцент
Потьомкіна О.В., к.е.н., доцент
Луцький національний технічний університет

ЗМІСТ ТА ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

У статті вивчено зміст, особливості та підходи до формування кадрового потенціалу підприємства.

Ключові слова: кадри, кадровий потенціал, персонал, працівники, підприємство.

Shubala I.V., Potemkina O.V.

CONTENTS AND APPROACHES TO THE FORMATION OF THE PERSONNEL POTENTIAL OF THE ENTERPRISE

Formation and ensuring the efficiency of the use of human resources in domestic enterprises becomes especially important in the current difficult conditions of statehood development. After all, from what the personnel potential has an enterprise, the results of its economic activity in the future depend on.

The purpose of the study is to study the content and peculiarities of the formation of the personnel potential of the enterprise.

In the conditions of globalization and informatization of the economy, the development of socio-economic relations at the enterprise level involves taking into

регулювання ринку є дуже важливим для розвитку економіки, але це за умови якщо ринок не виконує своїх функцій і неефективним.

Необхідність державного регулювання проявляється, тоді коли ринок має дисфункціональні ознаки, а конкуренція перебуває в стадії антагоністичної боротьби, і при цьому ринок не виконує своїх соціальних функцій. Державне регулювання актуальне лише при умові, що ринок не виконує функцій, так звані провали ринку або зовнішні екстерналії (рис. 4) та не працює ринковий механізм (рис. 3). На нашу думку неспроможність ринкового механізму, неефективність ринку та стадії розвитку ринку напряму залежить від функціонального та дисфункціонального стану недосконалої конкуренції т стадії розвитку конкуренції. При умові функціонального стану конкуренції та стадії конкуренції «співпраця» державне регулювання зводиться до мінімуму. При наступних умовах відпадає необхідність не лише державного регулювання, але й державної підтримки (дотації, субвенції, субсидії). Держава має виступати в економічних відносинах як адміністративно - виконавчий орган, який представляє країну на зовнішніх ринках та виконує функції, які представлені на рис. 5, окрім захисту конкуренції, за що функцію відповідає ринок, при умові що на конкуренцію не впливають штучні умови для деяких підприємств (олігархічно-політичні).

1. Біленька Л. В. Економічна теорія. Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка [Електронний ресурс] / Л. В. Біленька, О. В. Біленький, В. І. Савич // Центр учбової літератури. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.com/1280052838055/politekonomiya/mikroekonomika>.
2. Політична економія: Підручник [Електронний ресурс] / В. Г. Федоренко, О. М. Діденко, М. М. Руженський, О. Ф. Ігтін // - К.: Алєрта. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: http://pidruchniki.com/14940511/politekonomiya/struktura_vidi_rynku.
3. Мочерний С. В. Основи економічних знань [Електронний ресурс] / С. В. Мочерний // К : Академія. – 2001. – Режим доступу до ресурсу: <http://library.if.ua/book/41/2728.html>.
4. Стельмашук А. М. Державне регулювання економіки [Електронний ресурс] / А. М. Стельмашук // ТАНГ. – 2000. – Режим доступу до ресурсу: <http://buklib.net/books/22496/>.